

Het milieuverlag voor afvalbedrijven

Voor de derde keer in successie bekijkt adviesbureau DHV de kwaliteit van de publieks-milieujarverslagen in de afvalbranche en de ontwikkelingen daarin. Het jaar 2000 is een bijzonder jaar: de vrijwillige vingerroefening heeft plaatsgemaakt voor een wettelijke verplichting om een milieujarverslag te publiceren. Moeilijkste onderdeel blijkt het meten van milieugegevens.

In het afgelopen jaar is er weer veel gebeurd in de afvalbranche. Overnames en fusies deden bedrijven van naam veranderen. De schaalvergroting nam verder toe. En wat betreft de milieuverlagen is de verplichting van kracht geworden (voor de bedrijven die het betreft) om een milieujarverslag te publiceren. De afvalverbranders en enkele composteer- en slibbedrijven uit de afvalbranche behoren tot deze groep. De verslagen moeten in twee versies beschikbaar zijn: een overheidsverslag dat er voor 1 april moest liggen, en een publieksverslag dat voor 1 juli het licht moest zien. De overheidsverslagen hebben een vaste format meegekregen. Voor de publieks-milieuverlagen is de vrijheid veel groter en is het interessant om te kijken wat er van gemaakt is. Bij deze beoordeling zijn ook de op vrijwillige basis gepubliceerde verslagen meegenomen.

Shanks, SITA en Van Gansewinkel produceren

nog geen milieujarverslag gericht op Nederland. In de voorgaande twee jaar beoordeelden we de (toen nog vrijwillige) milieujarverslagen in de afvalbranche aan de hand van het scoringsmodel dat door de United Nations Environment Programme (UNEP) is ontwikkeld. We hebben er dit keer, in overleg met enkele bedrijven, voor gekozen de beoordeling grotendeels te anonimiseren.

De uitvoering

Er is een behoorlijke veelkleurigheid aan vormen en vormgeving van de uitgaven aangetroffen. Het overgrote deel van de bedrijven heeft het milieujarverslag als afzonderlijk verslag uitgebracht onder de titel "Milieujarverslag 1999". DRSH heeft hierin ook de veiligheidsaspecten geïntegreerd en Gevudo de arbo-aspecten.

Gemeentelijke Dienst Afvalverwerking Amsterdam (GDA) heeft zoals gebruikelijk het arbo- en milieujarverslag geïntegreerd in haar overall jaarverslag. DRSH, SNB en Gevudo hebben gekozen voor een krantvorm in kleur in A3-formaat. AVR koos voor het A4-formaat. Over het algemeen zijn de verslagen fraai vormgegeven en rijkelijk en kleurrijk geïllustreerd. Alleen Watco heeft geen echt publieksverslag uitgebracht maar het overheidsverslag ook als publieksverslag gepresenteerd. Dit verslag hebben wij dan ook niet beoordeeld als publieksverslag. Diverse bedrijven hebben hun verslag ook op internet gepubliceerd. Qua vormgeving, omvang en toegankelijkheid is het verplichte milieujarverslag in ieder geval serieus genomen.

De inhoud

De inhoud van de verslagen hebben we beoordeeld naar de volgende onderwerpen:

- beleid en managementsystemen;
- inputs en outputs;
- financiële gegevens;
- relaties met belanghebbenden en samenwerking;
- duurzame ontwikkeling.

Beleid en managementsystemen

De meeste verslagen bevatten een soort van directieverklaring, in twee gevallen ontbreekt deze. Ook wordt meestal ingegaan op het beleid van de onderneming ten aanzien van milieu. Zelden echter worden daarbij concrete kwantitatieve doelen benoemd. Nagenoeg alle verslagen gaan in op het milieuzorgsysteem. Soms worden daarbij ook de resultaten van audits vermeld. In de meerderheid van de verslagen wordt ook aangegeven of men "in compliance" is: of men voldoet aan de wet- en regelgeving, adequate vergunningen heeft en of er tijdens controles van de overheid zaken geconstateerd zijn die niet goed waren. Slechts een enkel verslag gaat hier echter in

Afvalsturing Friesland (ASF)	Milieujarverslag 1999
PGM Milieu Services	Milieujarverslag 1999
Afvalzorg Deponie	Milieujarverslag 1999
aviTrente	Milieujarverslag 1999
NV Huisvuilcentrale N-H	Milieujarverslag 1999
AVR	Milieujarverslag 1999
Essent Milieu	Milieujarverslag 1999
Watco Afvalverwerking Roosendaal	Milieujarverslag 1999
ARN	Milieujarverslag 1999
NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)	Publieksmilieujarverslag 1999
NV AVIRA	Milieujarverslag 1999
AZN	Milieujarverslag 1999
Gevudo	Milieu- en arbojaarverslag 1999
Gemeentelijke Dienst Afvalverwerking Amsterdam (GDA)	Jaarverslag 1999
DRSH Zuiverings-slib	Milieu en Veiligheid 1999

Tabel 3.1: De in het onderzoek betrokken milieujarverslagen.

voldoende mate op in. Slechts één verslag is extern geverifieerd: die van Afvalzorg Deponie. Dit is dan ook een zogenaamd EMAS-verslag waarbij deze externe verificatie volgens de EMAS-richtlijn verplicht is.

Inputs en outputs

In het algemeen besteden de verslagen ruim aandacht aan emissies en restproducten (afval) en dergelijke. In mindere mate worden we ingelicht over het verbruik van materialen, water en energie. Bij de meeste AVI-verslagen is dit overigens wel het geval. Weinig bedrijven verstrekken informatie over de wijze waarop afval wordt aangevoerd. De meeste besteden wel aandacht aan arbo- en veiligheidsaspecten. Naar de onderwerpen schone technologie-ontwikkeling, ketenverantwoordelijkheid en eco-efficiency zochten we in nagenoeg alle verslagen tevergeefs.

Financiële gegevens

De discussie over wat nu precies milieukosten en -investeringen zijn, blijft moeilijk. Zeker in de afvalsector is dat het geval. We praten immers over milieubedrijven en daar is bijna elke investering misschien wel als milieu-investering te betitelen. Er is dan ook nagenoeg geen verslag dat aan deze aspecten met enige diepgang aandacht besteedt.

Relaties met belanghebbenden en samenwerking

Veel verslagen geven aandacht aan relaties met belanghebbenden door middel van interviews. Veelal gaat het dan om de overheid en de werknemers. De omwonenden komen minder aan de orde en nog veel minder, of in het geheel niet, wordt aandacht besteed aan de relaties met investeerders, toeleveranciers en afnemers. Ook ontbreken gegevens over onderzoek en opleiding, samenwerking in brancheverband en dergelijke.

Duurzame ontwikkeling

Een heel enkel verslag geeft enige visie op duurzame ontwikkeling in de toekomst. Zaken als samenwerking op het gebied van technologie-ontwikkeling, mondiale milieuproblematiek, wereldwijde standaarden en trends ontbreken in alle verslagen.

Conclusies en toekomst

Vijf verslagen steken behoorlijk ver boven de andere verslagen uit qua compleetheid: Afvalzorg Deponie, ARN, Avira, aviTweente en GDA. Wellicht dat het komt door de wettelijke verplichting, dat vier van deze verslagen AVI's betreffen. Zoals hierboven per element geconcludeerd, kan er nog veel verbeterd worden. Voor veel bedrijven is het dan ook de eerste keer en wacht men met positieve nieuwsgierigheid de reacties af van de lezers. Sommige bedrijven smeren de verbeteringen juist bewust uit over de komende jaren, zodat de kwaliteit een duidelijk stijgende lijn blijft vertonen. In de wandelgangen wordt vooral gehoord dat het opzetten van een goed meet- en registratiesysteem voor de milieugegevens een grote klus is. Wanneer bedrijven daar vanaf nu veel aandacht aan besteden, kan hierin een belangrijke meerwaarde liggen van het milieujaarverslag. En met het credo "meten is weten" is er dan tevens hoop dat bedrijven beter zicht krijgen op verbeteropties. Door de toenemende concentratie in de afvalsector staan steeds meer bedrijven voor het dilemma of ze nu een 'corporate' milieujaarverslag uitbrengen (geldend voor alle vestigingen) of toch nog op siteniveau (per locatie). Wellicht dat enkele bedrijven hun milieuverslag in de komende jaren verder uitbreiden met sociaal-ethische en economische aspecten en een visie op duurzaam ondernemen. Hiermee wordt het dan meer en meer een duurzaamheidsverslag waarvoor in juni een wereldwijde standaard is gepubliceerd: het Global Reporting Initiative (GRI). Enkele bedrijven hebben hun verslag ingezonden voor de ACC Award. Deze jaarlijkse prijs voor het beste Nederlandse milieujaarverslag werd op 21 november op de Nationale Milieuzorgdag uitgereikt. GDA is al eens genomineerd geweest voor de prijs. AVR, aviTweente, DRSH, Slibverwerking Noord-Brabant en Watco hebben hun verslag ook ingediend. De prijs ging echter naar bedrijf buiten de afvalsector: de KLM. ●

Folkert van der Molen

is senior-adviseur duurzaam ondernemen bij DHV Milieu & Infrastructuur BV te Amersfoort, telefoon (033) 468 27 44. Voor verdere informatie over milieuverlaggeving worden de volgende websites aangeraden:

* "The International and Dutch Corporate Environmental Reporting Site: www.enviroreporting.com;

* Online milieujaarverslagen van Nederlandse bedrijven: www.milieujaarverslag.com

De NMA heeft tijdelijk toestemming gegeven voor het verwijderingssysteem van **autowrakken** en de wijze waarop de verwijderingsbijdrage voor auto's wordt geheven.

Pronk besluit om in de aanstaande wijziging van de Wet milieubeheer de **terminologie** zoals die in de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen wordt gebruikt volledig over te nemen.

Drs. Jan Dam is de **nieuwe directeur** van Essent Milieu. Eerder bekleedde Dam directiefuncties bij Koninklijke Nedlloyd, Van Gend & Loos en Audax.

De Arbeidsinspectie houdt **intensieve controles** naar de staat van kraakperswagens en de uitvoering van de P90-norm. Zij is niet tevreden over de arbozorg van de Nederlandse afvalinzamelaars.

Mei 2000

Onderzoek bij tachtig stortplaatsen in acht provincies wijst uit dat verontreiniging door stortplaatsen veel minder is dan altijd werd gedacht. Een natuurlijk proces, **Natural Attenuation (NA)** genoemd, zorgt voor afbraak van schadelijke stoffen. Daardoor zal in veel gevallen eeuwigdurende nazorg niet nodig zijn.

De Utrechtse Reinigingsdienst haalt groot succes met een **onorthodoxe actie** om personeel te werven. Bellen of je laten bellen: exit sollicitatiebrief.

Bij Essent Milieu in Drachten is bijna 480.000 ton chemisch afval **in vlammen opgegaan**. Door technische gebreken kon de brand snel om zich heen slaan. Een vernieuwde vergunningaanvraag voor de opslag van gevaarlijke goederen was nog bij de provincie in behandeling.

De **Vagron** heeft een was- en vergistingsinstallatie gebouwd. Door de organische fractie af te scheiden wordt op grote schaal biogas verkregen, dat in energie wordt omgezet.

De provincie Utrecht sluit een **contract** voor vijf jaar afvalverwerking met AVR. Het huidige contract, eveneens met de AVR, loopt af in 2002.

Juni 2000

Het samenwerkingsverband tussen de VNAO, VVAV, NVRD, TLN, BRBS en BVOR is een feit. Deze **Afvalfederatie** wil vooral optreden als gesprekspartner voor de nationale overheid en de Europese Commissie.

Het Europese Hof van Justitie doet uitspraak in twee zaken waarbij de **definitie** van het begrip afvalstof een centrale rol speelde. De uitspraken geven echter niet de gehoopte duidelijkheid.

De regels voor export van **mengsels** van de groene lijst afvalstoffen zullen wijzigen. Deze mengsels mogen, net als samengestelde afvalstoffen, niet meer gerekend worden tot de groene lijst.

Een meerderheid van de Tweede Kamer is tegen de voorgenomen heffing op **grijs afval**. Men verwacht te veel invoeringsproblemen. Staatssecretaris Bos (Financiën) belooft te zoeken naar een alternatief.